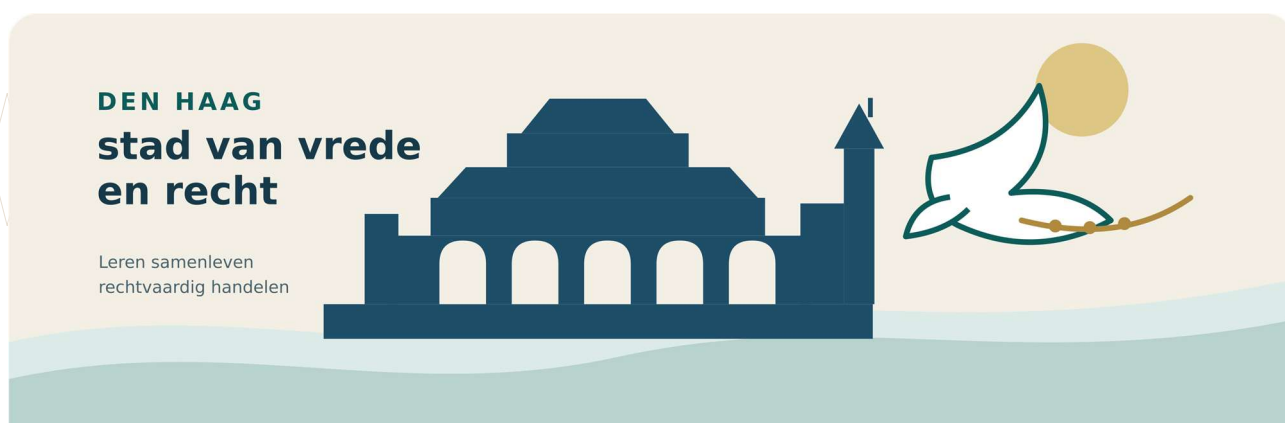

Strategie SIION 2024-2028

Implementatie Burgerschapsvisie

Innovatief Islamitisch Onderwijs SIION

WIJ GELOVEN
IN JOU

IBS AIDA
Islamitisch Basisonderwijs

IDA COLLEGE
Islamitisch Voortgezet Onderwijs

SIION
Stichting Innovatief Islamitisch Onderwijs Nederland

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Goede start in 2024, met maatschappelijke steun voor groei de komende jaren	3
Kernwaarden organisatie en kerndoel onderwijs	5
Visie en Missie kort samengevat	6
Meerjarenstrategie.....	6
Strategische Doelen 2024-2028	6
1. Uitbreiden Onderwijs	6
2. Onderwijskwaliteit en Innovatie	8
3. Burgerschap en kernwaarden	9
Doelgroep	10
Organisatie van de Stichting SIION en de Aida scholen	12
De Stichting SIION.....	12
Raad van Toezicht	12
Bestuur	12
De scholen	13
Directies	13
De teams	13
Kwaliteitsmanagement met cyclische en iteratieve aanpak.....	13
Reglementen en transparantie.....	14
Financieel kader	14
Strategisch personeelsbeleid	14
Bijlage Islamitisch perspectief SIION op burgerschap.....	15
Het geloof: vreedzaam samenleven	15
Identiteit en voorbeeldgedrag	15
Visie op religie en samenleving	15
Bijlage Visie op burgerschapsonderwijs in Nederland en Den Haag	16
Kader.....	17
Context	18
Taal	19
Discriminatie en racisme.....	19
History of civilisations, geschiedenis der beschavingen	19
Fragmentering en globalisering	20

Inleiding

De Stichting Innovatief Islamitisch Onderwijs in Nederland (SIION) wil kwalitatief hoogwaardig islamitisch onderwijs verzorgen in Nederland, en is gestart in Den Haag. SIION doet dat vanuit een visie op burgerschap in de Nederlandse en internationale samenleving vanuit islamitisch perspectief. SIION ontving voldoende steunbetuigingen voor Basisschool AIDA (PO) en voor het AIDA college (VO). Voor het Voortgezet Onderwijs is voldoende steun ontvangen voor de niveaus MAVO, HAVO en VWO.

Meteen na de goede start van de eerste 2 scholen (PO en VO) werd ook voldoende steun ontvangen voor VBO (VMBO Basis/Kader), Praktijkonderwijs (PrO) en meer vestigingen voor PO in enkele wijken.

Bedoeling is het islamitisch onderwijs aan te bieden vanuit een integrale visie, die naast het primair onderwijs en het volledige voortgezet onderwijs ook het speciaal onderwijs omvat¹.

Het doel is alle onderwijsniveaus aan te bieden op kwalitatief hoog niveau.

Het onderwijsaanbod met nieuwe scholen zal voor het PO starten met de onderbouw en de middenbouw, en voor het VO met alleen de eerste jaarlaag. Vervolgens zal het onderwijsaanbod jaarlijks worden uitgebreid met de volgende jaarlaag, totdat het volledige onderwijsprogramma wordt aangeboden voor alle jaarlagen en alle niveaus.

De visie op het onderwijs vanuit islamitisch perspectief in de Haagse, Nederlandse, en internationale samenleving wordt uiteen gezet in dit document. Vanuit het geloof staat verdraagzaamheid centraal.

Goede start in 2024, met maatschappelijke steun voor groei de komende jaren

IN DE PRAKTIJK Democratisch burgerschap begint met luisteren, vragen stellen en ruimte geven aan verschil.

¹ Op lange termijn wordt overwogen islamitisch hoger onderwijs te ontwikkelen, maar dat is nu niet aan de orde.

De Stichting Innovatief Islamitisch Onderwijs Nederland (SIION) heeft in augustus 2024 haar eerste twee scholen geopend in Den Haag: basisschool IBS AIDA (groep 1-5) in Laak en het AIDA College (MAVO, klas 1 en 2, HAVO, klas 1 en 2, en VWO, alleen klas 1) in het hart van de stad: Transvaal. De start van deze twee scholen markeert een belangrijke mijlpaal in onze missie om kwalitatief hoogstaand islamitisch onderwijs te bieden en leerlingen voor te bereiden op hun rol als actieve, verantwoordelijke burgers.

De eerste stappen zijn gezet, en SIION kijkt met vertrouwen naar de toekomst. Per november 2024 zijn plannen ingediend voor de oprichting van twee nieuwe basisscholen in Moerwijk en Ypenburg, alsmede voor een VBO-school (VMBO Basis/Kader) en een praktijkschool (PRO). Onder voorbehoud van goedkeuring door de minister van Onderwijs en goede huisvesting door de gemeente Den Haag kunnen deze scholen in augustus 2026 of augustus 2027 starten.

Ons beleidsplan 2024-2028 bouwt voort op deze ontwikkelingen en schetst de strategische koers gericht op zorgvuldige groei en kwaliteitsborging met versterking van onze kernwaarden.

Kernwaarden organisatie en kerndoel onderwijs

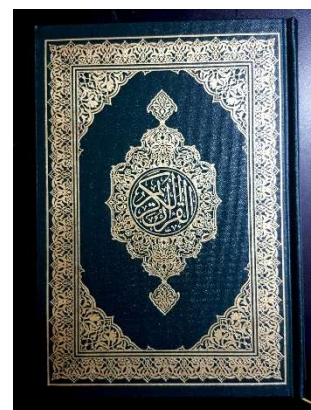
SIION heeft een doordachte Burgerschapsvisie geïnspireerd op de islam en zijn bronnen, zie bijlagen.

SIION en de Aida scholen opereren op grond van het islamitisch perspectief vanuit 5 kernwaarden. Wij staan voor:

1. **Vrede en rechtvaardigheid**
2. **Solidariteit en barmhartigheid**
3. **Lezen, onderzoeken en ontwikkelen**
4. **Collectieve en individuele verantwoordelijkheid**
5. **Handelen met overtuiging en moed.**

Deze kernwaarden vloeien rechtstreeks voort uit de islam:

- 1) Vrede wensen moslims elkaar bij elke begroeting. Duurzame vrede vergt rechtvaardigheid.
- 2) Barmhartigheid (*Rahma*) is een kernbegrip in het geloof. Dit vergt solidariteit met je medemens.
- 3) De openbaring van de islam begon met '*Iqra!*' 'Lees!' Kennis en ontwikkeling zijn cruciaal in de islam.
- 4) Moslims leren dat je verantwoordelijkheid draagt voor je daden, evenals de *oemma*, de gemeenschap.
- 5) Uiteindelijk gaat het in het leven om het verrichten van goede daden, ook en juist als dat moeilijk is; dat was ook het voorbeeld van de profeet Mohammed, vzmh, dat de scholen de leerlingen meegeven.

Kerndoel voor de Aida-scholen is dat alle leerlingen opgroeien tot vreedzame, zorgzame, onderzoekende, ethisch ontwikkelde, en verantwoordelijke burgers.

Om dit doel te bereiken krijgt elke kernwaarde een thematische invulling in het onderwijsprogramma. In de 5 blokken tussen de schoolvakanties wordt aan elke kernwaarde gewerkt.

Voor de kernwaarde Vrede en rechtvaardigheid wordt goeddeels aangesloten bij het concept Vreedzame School van St. Vreedzaam. Zo wordt in het 1^e blok deelgenomen aan buitenschoolse activiteiten in het kader van de *Just Peace month* in Den Haag. Op een vergelijkbare manier wordt op iedere school per kernwaarde ieder in een blok invulling gegeven aan (projecten in) het onderwijs. Kernwaarde 3, leren, onderzoeken en ontwikkelen heeft een permanent karakter: de *growth mindset*.

Visie en Missie kort samengevat

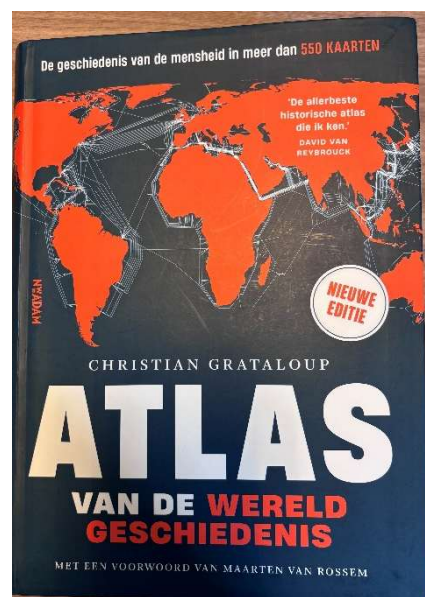
- **Visie:** SIION streeft naar onderwijs op grond van de eigen Burgerschapsvisie die islamitische waarden, academische ontwikkeling, en burgerschapsvorming integreert, met als doel leerlingen optimaal voor te bereiden op de diverse en democratische samenleving.
- **Missie:** Het bieden van een veilige en inclusieve leeromgeving waar leerlingen goed worden verzorgd op school, zich fijn voelen en worden gezien, zodat zij hun potentieel maximaal ontwikkelen, ethisch handelen omarmen en een bijdrage gaan leveren aan de samenleving als wereldburgers.

Meerjarenstrategie

Strategische Doelen 2024-2028

1. Uitbreiden Onderwijs

- **Doelen:**
 - **Basisonderwijs:**
 - Versterking van IBS AIDA in Laak, inclusief uitbreiding naar groep 6 in 2025, groep 7 in 2026 en volledige dekking (groepen 1-8) in 2027.
 - Oprichting van twee nieuwe basisscholen in Moerwijk en Ypenburg, afhankelijk van goedkeuring.
 - **Voortgezet Onderwijs:**
 - Groei van AIDA College met jaarlijkse toevoeging van leerjaren tot een volledig aanbod in MAVO, HAVO en VWO in respectievelijk 2026 (MAVO), 2027 (HAVO) en 2029 (VWO).
 - Start van een VBO-school (VMBO Basis/Kader), met de profielen Dienstverlening & Producten en Zorg & Welzijn, en een praktijkschool (PrO) afhankelijk van goedkeuring.
Elk niveau groeit jaarlijks met een nieuwe klas tot volledige dekking in respectievelijk 4 of 5 jaar na de start.
 - **Speciaal Onderwijs:**
 - Nader onderzoek wat de mogelijkheden zijn voor deze kwetsbare doelgroep (kernwaarde Rahma).

Uitvoering en Tijdspad

Jaar	Belangrijke Mijlpalen
2024	Start IBS AIDA Laak (groepen 1-5) Start AIDA College (MAVO/HAVO/VWO, klassen 1-2) Steun verwerven voor alle onderwijsniveaus VO en meerdere vestigingen PO Doelen gerealiseerd.
2025	Versterken medezeggenschap Uitbreiding hogere leerjaren IBS AIDA Laak en AIDA College Aanvragen nieuwe scholen
2026-2027	Uitbreiding hogere leerjaren IBS AIDA Laak en AIDA College Investeren in onderwijskwaliteit richting eerste Groep 8 PO en eerste eindexamens MAVO Goedkeuring nieuwe scholen Vorbereiding nieuwe scholen.
2028-2029	Eerste leeropbrengsten PO na uitstroom Geroep 8 Eerste leeropbrengsten Uitbreiding hogere leerjaren alle scholen; Realisatie en opening 2 extra basisscholen en 2 middelbare scholen (VBO en PrO). Onderzoek naar mogelijkheden Speciaal Onderwijs Vorbereiding aanvraag Speciaal Onderwijs
2030- 2031	Eerste leeropbrengsten VWO Vorbereiding start Speciaal Onderwijs Consolidatie van de eerst gestarte scholen Uitbouw in leerjaren van de recent gestarte scholen Volledige dekking funderend onderwijs voor alle onderwijsniveaus na start SO Behoeftte peilen aan AIDA Scholen in andere regio's en aan islamitisch MBO en HO.

2. Onderwijskwaliteit en Innovatie

IN DE PRAKTIJK Onderzoeken betekent bronnen vergelijken, doorvragen en samen tot een onderbouwd oordeel komen.

SIION heeft de volgende doelen voor het onderwijs en innovatief onderwijs:

- **Implementatie van kwalitatief hoogstaand onderwijs:**
 - Borging onderwijskwaliteit met de teams op de verschillende scholen
 - Burgerschapsvorming gericht op wereldburgerschap vanuit de identiteit en kernwaarden van SIION en met de bouwstenen democratie, diversiteit en duurzaamheid.
 - Innovatie in lesmethoden, waaronder de leerlijn History of Civilisations, digitale vaardigheden, en verbinding met de Haagse internationale samenleving.
 - Financieel solide groei, passend bij de groei van de scholen
 - Een gezonde bedrijfsvoering ter ondersteuning van de onderwijsdoelen.
- **Kwaliteitsbewaking:**
 - **Strategisch personeelsmanagement:**
 - Gerichte tijdige werving van leerkrachten in lijn met de beoogde groei
 - Scholing en training van de medewerkers in dienst in lijn met de burgerschapsvisie en de kwaliteitseisen
 - Teambuilding per school en op niveau SIION
 - Jaarlijkse interne evaluaties en externe toetsing, inclusief voorbereiding op ISO-certificering wanneer de stichting over voldoende middelen beschikt.

Kwaliteitsbewaking en innovatie zijn continuprocessen die worden bewaakt door het bestuur, geïnitieerd door de directies en gedragen door de medewerkers.

3. Burgerschap en kernwaarden

IN DE PRAKTIJK Verantwoordelijkheid en barmhartigheid krijgen betekenis door samen zorg te dragen voor de wijk.

SIION heeft de volgende ambities:

- Versterken van de islamitische kernwaarden bij leerlingen door voorbeeldgedrag en ethische waarden in het dagelijkse onderwijs.
- Een cultuur bevorderen die past bij de kernwaarden vrede, barmhartigheid, ontwikkelen, verantwoordelijkheid nemen en lef tonen.
- Bevordering van interreligieuze kennis en respect door leermodules en excursies.

De Commissies Identiteit en Burgerschap geven hier invulling aan.

In 2025 worden de curricula en de extra-curriculaire activiteiten verder ingevuld.

In 2025 wordt de leerlijn History of Civilisations uitgewerkt samen met strategische partners.

In de daarop volgende jaren wordt de leerlijn per leerjaar ingevoerd op de scholen.

Doelgroep

IN DE PRAKTIJK Leerlingen verbinden hun eigen leefwereld met vrede, rechtvaardigheid en het algemeen belang.

De doelgroep voor islamitisch onderwijs zijn kinderen uit islamitische gezinnen in en rond Den Haag, en dat zijn veelal gezinnen van (2e of 3e generatie) migranten. De kennis van de instituties in de Nederlandse samenleving vergt daarbij bijzondere aandacht. Dit wordt vertaald in de onderwijsvisie en het onderwijsprogramma. Juist de stad Den Haag biedt de kans om de Haagse scholieren in contact te brengen met de instituties van democratie en rechtsstaat. De school kiest daarom voor actieve deelname aan het Haagse cultuurmenu.

Vanwege de kwaliteit en de visie op het onderwijs in de pluriforme Haagse samenleving staat de school ook open voor andersdenkenden, mits zij religies, en specifiek de islam, respecteren.

Velen hebben weinig gefundeerde kennis van de islam, en de visie van de islam op de medemens van welke achtergrond en overtuiging dan ook. SIION wil de nodige gefundeerde kennis meegeven, binnen een breder pallet van kennis over levensovertuigingen in de samenleving.

In de beeldvorming komen potentiële leerlingen voor het islamitisch onderwijs veelal uit zogeheten krachtwijken, en is er mogelijk sprake van leerachterstanden. Feitelijk is de islamitische gemeenschap, en daarmee de instroom, net zo divers als de samenleving zelf. Ongetwijfeld zullen er relatief veel leerlingen instromen met achterstanden op het gebied van leer- en burgerschapsontwikkeling.

Daar zal op verschillende vlakken en manieren aandacht aan worden besteed in het onderwijs en de begeleiding. Maar er zullen ook talenten instromen op beide gebieden, de leerontwikkeling en de burgerschapsontwikkeling. Alle doelgroepen moeten zich kunnen ontwikkelen tot rolmodellen in hun toekomstige leefomgeving. De school werkt daarom vanuit de *growth mindset*², die het uitgangspunt biedt voor leerlingen van alle niveaus. Zo wordt het potentieel van de leerling maximaal ontwikkeld. Gezien de doelgroep kiest SIION voor PO in wijken met veel moslims en VO centraal in de stad / regio.

² De *growth mindset*, tegenover de *fixed mindset*, is het ontwikkelconcept zoals beschreven door professor in de psychologie Carol S. Dweck, Stanford University, in 2012: “*Mindset: how you can fulfill your potential*”.

De AIDA Scholen maken werk van gedegen implementatie van de leerlingvolgsystemen, en de medewerkers hebben een scherp oog voor de individuele leerlingen en hun ontwikkeling.

Gezien de afspiegeling van de wijken met hoge APCG-scores wordt op alle scholen werk gemaakt van armoede- en achterstandsbeleid. Excellente leerlingen worden gestimuleerd als *avant garde* van de gemeenschap. De zorgsystemen worden professioneel ingericht en continu verbeterd op basis van de leerervaringen.

ZO DOEN WIJ DAT OP IBS AIDA

**WE ZORGEN GOED
VOOR ELKAAR EN
VOOR DE SPULLEN
OM ONS HEEN**

**WE GAAN
RESPECTVOL OM MET
ELKAAR EN WE
SPREKEN VRIENDELIJK**

**WE LUISTEREN
NAAR ALLE JUFFEN
EN MEESTERS**

**IS ER EEN PROBLEEM DAT
WE NIET ZELF KUNNEN
OPLOSSEN, DAN GAAN
WE ALTIJD NAAR DE
JUF OF MEESTER**

IBS AIDA
Islamitisch Basisonderwijs

Organisatie van de Stichting SIION en de Aida scholen

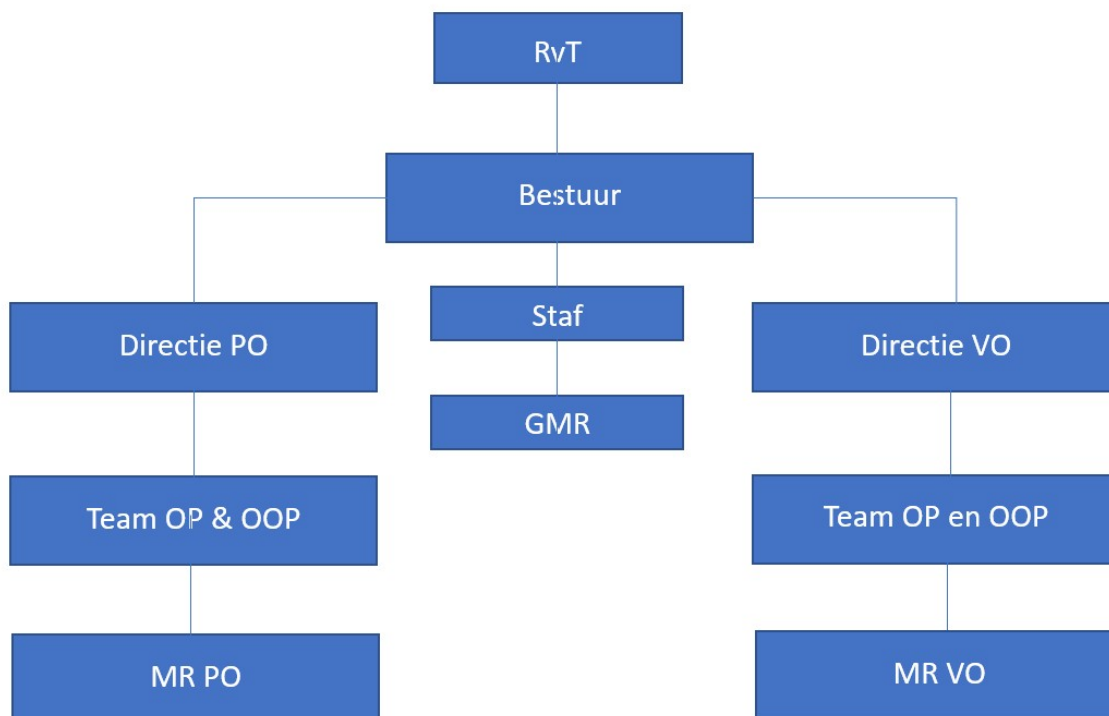
De Stichting SIION

De Stichting SIION is de rechtspersoon die het innovatief islamitisch onderwijs organiseert.

De stichting heeft een bestuur en een Raad van Toezicht, met specifieke verantwoordelijkheden.

Het bestuur zal per school (PO-school per locatie, VO-school per locatie) een directeur aanstellen.

De stichting is als volgt georganiseerd:

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht stelt de profielen op voor bestuurders en benoemt en schorst de bestuursleden. Verder keurt de Raad de begroting en het jaarverslag goed, en ziet zij toe op de handhaving van de grondslag en de kwaliteit van het onderwijs. De Raad van Toezicht bestaat momenteel uit 3 leden en idealiter uit 5 portefeuillehouders:

- Voorzitter, die tevens de rol vervult van werkgever van de bestuurders
- Onderwijsportefeuille, kwaliteitsbewaking
- Portefeuille Theologisch profiel
- Portefeuille Huisvesting en Bedrijfsvoering, incl. Financiën
- Juridische portefeuille en risico management, tevens Secretaris.

Bestuur

Het bestuur van de stichting draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en realisatie van de visie en de begroting, de naleving van de wet- en regelgeving, draagt de verantwoordelijkheid voor goed werkgeverschap en het faciliteren van de medezeggenschap voor de werknemers van SIION.

Het bestuur fungeert als werkgever en leidinggevende voor de directies.

De scholen

SIION richtte zich in eerste instantie op islamitisch onderwijs met twee scholen in Den Haag:

- PO: Basisschool IBS AIDA (regulier primair onderwijs, in Molenwijk, Laak);
- VO: AIDA College (MAVO, HAVO, VWO).

Nadat de scholen in 2024 een goede start hebben gemaakt worden zo spoedig mogelijk scholen voor de VO-niveaus VMBO Basis en Kader (VBO), Praktijkonderwijs (PrO) en later ook Speciaal Onderwijs opgericht. Ook worden basisscholen gestart in wijken waar daar behoefte aan is (voldoende steun).

Per school wordt de organisatie en de kwaliteit van het onderwijs beschreven in de onderwijsplannen.

Directies

Elke school zal een eigen directie hebben. De directies dragen zorg voor de realisatie en de kwaliteit van het onderwijs op hun school, de aansturing en ondersteuning van het onderwijsteam, het ondersteunend team en het verzorgen van de medezeggenschap op de school, inclusief de ouders.

De teams

De teams op de scholen spelen in de praktijk de belangrijkste rol. De Aida scholen willen onderwijs leveren op hoog niveau. Die kwaliteit wordt ontwikkeld en bewaakt. De eisen van de Onderwijsinspectie vormen een ondergrens, maar SIION streeft een hoger niveau na. SIION hecht vanwege het toepassen van de *growth mindset* op de eigen organisatie ook aan kritische (zelf)evaluatie. Daarom wordt de kwaliteit en ontwikkeling van het onderwijs regelmatig besproken in de teams op de scholen en worden de Aida-scholen periodiek extern getoetst op de implementatie van de visie op het onderwijs in de praktijk, de kwaliteitsborging, en de leercyclus.

Kwaliteitsmanagement met cyclische en iteratieve aanpak

De stichting kent in aanvulling op de statuten in ieder geval de volgende reglementen en regelingen:

- a. een reglement voor het bestuur (in overeenstemming met lid 4);
- b. een reglement voor het toezicht (in overeenstemming met lid 5);
- c. een toezichtkader met daarin de visie op en vormgeving van het toezicht;
- d. een managementstatuut met daarin de visie op en vormgeving van het management (in overeenstemming met de statuten);
- e. een reglement voor de medezeggenschap;
- f. een integriteitscode;
- g. een klachtenregeling;
- h. een klokkenluidersregeling.

Met het oog op kwaliteitszorg wil SIION naast toetsing door een Kwaliteitsmanager en de Onderwijsinspectie op termijn zorgen voor ISO-certificering en daarmee toetsing door een externe auditor van een certificerende instelling op de kwaliteitsprocessen en naleving van de regels en reglementen.

Reglementen en transparantie

SIION volgt de Code Goed Onderwijsbestuur. Het bestuur stelt voor de governance en de inrichting van de onderwijsprocessen reglementen vast. Deze reglementen zullen transparant worden gedeeld op de websites van SIION en de AIDA scholen. Voor de functies op alle niveaus zullen ook de functieprofielen transparant worden gemaakt.

Financieel kader

Als startende scholen wordt in financiële zin steeds achter de feiten aangelopen door de huidige systematiek van financiering door het Rijk en de gemeente(n): financiering en subsidiëring op basis van leerlingaantallen uit voorgaande jaren. Er zal actief worden gelobbyd en waar nodig geprocedeerd om de systematieken te baseren op reële aantallen en prognoses.

Aanvullende financiering is noodzakelijk om leerachterstanden bij de leerlingen (die zij nota bene hebben opgelopen in het regulier onderwijs) in te lopen en excellent te worden. Dit vergt capaciteit om zowel subsidies succesvol aan te vragen als sponsors/fondsen te werven. Daarvoor wordt een financieel statuut voor sponsoring ontwikkeld waarbij sponsors geen invloed kunnen uitoefenen op benoemingen, niet op bestuur en beleid, en ook niet op de begroting anders dan door hun bijdragen.

Hiertoe wordt stafcapaciteit aangetrokken zodra de middelen daartoe aanwezig zijn.

Strategisch personeelsbeleid

De volgende doelen staan centraal voor ons menselijk kapitaal, onze gedreven medewerkers:

- Werving van hoogwaardig talent in het tempo van de groei van de scholen
- Het bieden van een inspirerende werkomgeving voor alle medewerkers
- De sfeer van hechte teams van de start van de scholen vasthouden
- Een professionele cultuur bevorderen vanuit de kernwaarden van SIION
- Ontwikkelen van de medewerkers door coaching, scholing, training en peer reviews
- De growth mindset
- Naast de meest essentiële staf op de scholen ook taf aantrekken op de cruciale gebieden HRM, finance, huisvesting/facilitair, ICT en communicatie zodra de middelen er zijn.

Bijlage Islamitisch perspectief SIION op burgerschap

De islam, en de daaruit voortvloeiende opdracht voor moslims om zich te manifesteren in de samenleving, vormt het bestaansrecht voor het islamitisch onderwijs van SIION en de AIDA scholen. Het islamitisch perspectief is wat de scholen van SIION onderscheidt in de verzorgingsgebieden waar de AIDA scholen onderwijs aanbieden.

Het geloof: vreedzaam samenleven

Centraal in het onderwijsprogramma staat samenleven vanuit de leer van het islamitisch geloof.

Gedurende de dag zal er ruimte zijn om het gebed te verrichten. Daarbij zullen de achtergronden van verzen in de Koran die worden gebeden worden toegelicht. Belangrijke leerstellingen daarbij zijn verzen als ‘in het geloof is geen sprake van dwang’ (*la ikraha fi din*, soera de Koe), ‘u uw geloof, ik mijn geloof’ (*lakoem dinoekoem wa liya din*, soera de Ongelovigen), en het leerstuk dat het niet aan de ene mens is om te oordelen over de andere mens, maar dat het oordeel is aan de Hoogste. Tevens zullen leerstukken uit de overleveringen van de profeet Mohammed, vrede zij met hem, worden toegelicht, zoals zijn uitleg dat gematigdheid van het geloof is. Aldus wordt een open en tolerante opstelling ten opzichte van andersdenkenden bevorderd.

Identiteit en voorbeeldgedrag

Geen mens heeft maar één identiteit. We zijn Hagenaar of Hagenees, Nederlander, soms met een dubbele nationaliteit, ADO of AJAX-fan of geen sportliefhebber, muzikant, bouwvakker of directeur, moslim, christen of niet-religieus. De kunst en de uitdaging is om je te ontwikkelen vanuit een geheel aan identiteiten dat in evenwicht is. Daarmee kun je als burger bijdragen aan de samenleving.

Voor gelovigen van alle religies biedt het geloof een ethisch kader, richting en houvast voor de manier waarop je participeert in de samenleving. Dat geldt ook voor moslims, voor wie het geloof een essentieel onderdeel vormt van hun identiteit. Die zal herkenbaar zijn in de AIDA scholen.

SIION en de AIDA scholen laten zich inspireren door de grote voorbeelden in de islam. Dat zijn de profeten, met Mohammed, vzmh, als laatste profeet, de sahaba, de metgezellen³, en de manier waarop zij moslims hebben geïnspireerd tot goede daden. De snelle groei van de islam in de wereldgeschiedenis was voornamelijk het resultaat van hun goede gedrag⁴.

De leiding van de stichting en van de scholen, de docenten en leraren, het ondersteunend personeel, van hen allen wordt op een vergelijkbare manier voorbeeldgedrag verwacht. Het onderwijspersoneel zal fungeren als rolmodel met *akhlaaq* (gedrag/omgangsvormen). Ter bevordering van de didactiek zal het gesprek over *akhlaaq* actief worden gevoerd met en binnen het leraren- en docentencorps.

Zo zal de cultuur van de scholen erop zijn gericht het vreedzaam samenleven conform de leer uit te dragen. Hierdoor worden de leerlingen op een natuurlijke wijze geïnspireerd vanuit school, en kunnen zij veilig werken aan hun ontwikkeling. Zo draagt ook het islamitische onderdeel van de identiteit van de medewerkers van de school in belangrijke mate bij aan de vorming van de leerlingen.

Visie op religie en samenleving

De AIDA scholen bieden islamitisch onderwijs aan, waarbij de leer wordt vertaald naar participeren in de Nederlandse pluriforme samenleving, die steeds internationaler wordt qua bevolkings-samenstelling en

³ De sahaba waren eerste volgers van de profeet Mohammed, vzmh, zoals de discipelen en apostelen volgelingen waren van Jezus Christus.

⁴ “Islam. Geschiedenis van een wereldgodsdienst”, Karen Armstrong, 2005.

invloeden. Tegen deze achtergrond wordt globale kennis aangeboden van alle grote wereldreligies en levensovertuigingen. De islam is een van de drie abrahamitische geloven. Aandacht zal in het onderwijs worden besteed aan de heilige boeken van deze drie geloven, naast de Koran ook de Tora en de Bijbel, en hun overeenkomsten.

Daarbij wordt tevens geduid in hoeverre de verschillende religies gedeelde waarden hebben m.b.t. het omgaan met medemens en planeet. Het bezoeken van gebedshuizen van de diverse religies behoort tot de mogelijkheden. Leermiddelen voor docenten: Interreligieus werken.

Bijlage Visie op burgerschapsonderwijs in Nederland en Den Haag

IN DE PRAKTIJK Den Haag biedt een levende leeromgeving voor internationale vrede, recht en wereldburgerschap.

We are by nature and nurture. Elk kind heeft een eigen ontwikkelperspectief. Kinderen ontwikkelen zich vanuit een thuisomgeving. De school is erg belangrijk in de ontwikkeling van het burgerschap.

Het onderwijs is de plek waar nadenken en meepraten over het algemeen belang kan plaatsvinden. Het onderwijs biedt bij uitstek de mogelijkheid om burgers uit te rusten met democratische inzichten en competenties. Het is aan de school om in te vullen wat daarvoor nodig is aan kennis, vaardigheden, houding en gedrag. Leerlingen leren dat hun stem gehoord wordt en dat hun inbreng ertoe doet bij besluitvormingsprocessen in de klas en op school. Zij ervaren dat een ander ook een stem heeft en ontdekken daarbij overeenkomsten en verschillen tussen mensen. Leerlingen ontdekken hun primaire en secundaire emoties, ambities, talenten en ontwikkelpunten. Ze ontwikkelen zich cognitief en sociaal, en worden zich bewust van de eigen identiteitsontwikkeling en die van anderen, en hoe op een min of meer vreedzame manier om te gaan met verschillen van inzichten en belangen.

Kader

Burgerschapsonderwijs rust leerlingen toe om op basis van eigen idealen, waarden en normen te functioneren in een democratische en diverse samenleving. Burgerschapsonderwijs draagt bij aan het ontwikkelen van het vermogen en de bereidheid om binnen de kaders van de democratische rechtsstaat een bijdrage te leveren aan de instandhouding of verdere ontwikkeling van een democratische cultuur. Democratie veronderstelt en biedt ruimte aan een diversiteit van opvattingen en levensstijlen. Sociale cohesie is daarvoor van belang en dat vraagt om een inspanning om gedeelde waarden te onderkennen en verder te ontwikkelen. Bij leerlingen begint het met regels/afspraken in de eigen leefomgeving en dat breidt zich uit naar de publieke ruimte en de samenleving.

Hoofddoelen van het onderwijs zijn kwalificatie, socialisatie en persoonlijke ontwikkeling. Burgerschapsonderwijs draagt bij aan al deze hoofddoelen. Voor burgerschapsonderwijs is het belangrijk dat leerlingen kennis en inzicht ontwikkelen in onze diverse samenleving, de werking van onze democratische rechtsstaat, hun rol daarin, en hun handelingsperspectief. Ook voor de aansluiting op verschillende vormen van vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt (kwalificatie) is burgerschap essentieel. Leerlingen moeten zich in verschillende omgevingen kunnen manifesteren, nu en later.

Socialisatie vergt het inwijden van leerlingen in een democratische cultuur en het stimuleren van een humane en vreedzame houding ten opzichte van anderen en de wereld om hen heen. Daar hoort individuele vrijheid bij, begrensd door de vrijheid van de ander en door de mogelijkheden van de leerling en zijn of haar omgeving. De spanning die zich hier aandient tussen individuele vrijheid en sociale normen is niet op te heffen: zowel autonomie als het vormgeven aan inclusie en sociale cohesie vanuit gedeelde waarden zijn tegelijkertijd doelen van het (burgerschaps)onderwijs.

Leerlingen maken deel uit van de samenleving. Wij beschouwen leerlingen als burgers, met gedrag, rollen, rechten en verantwoordelijkheden die passen bij hun leeftijd en hun ontwikkelingsniveau. Naarmate kinderen groeien ontwikkelen en uiten leerlingen waarden, overtuigingen en opvattingen. Zo ontwikkel je je als mens, maar de ontwikkeling kan ook leiden tot waardenbotsingen. De school wijst op (mogelijke) verschillen tussen algemeen geldende normen en individuele opvattingen.

Wij bieden leerlingen handvatten om met verschillen van inzicht om te gaan en de overtuigingen, belangen en emoties te onderzoeken die daaraan ten grondslag liggen of daaruit voortkomen. Leerlingen leren over historische contexten waar gemeenschappen, staten, en onze democratische rechtsstaat uit zijn voortgekomen. Ze leren dat er andere bestuursvormen waren, zijn en denkbaar zijn. En zij leren langzaam maar zeker hoe zich te verhouden tot de rechtsstaat.

Burgerschapsonderwijs daagt leerlingen uit om verbanden te leggen tussen hun eigen leefwerelden en grotere maatschappelijke vraagstukken, zoals globalisering, duurzaamheid en technologie. Bedoeling is dat verband mee te geven voor alle onderwijsniveaus en -typen.

In dat verband leren leerlingen elk jaar meer om kritisch na te denken en gericht te reflecteren op deze complexe vraagstukken, die ook ethisch geladen zijn. Ook de (on)macht en (on)mogelijkheden van het individu in relatie tot instituties en structuren zijn thema's waarover zij aan het denken worden gezet. Binnen de schoolcontext en in de schoolomgeving brengen leerlingen hun burgerschap in praktijk, oefenen zij medezeggenschap en ontwikkelen zij de sociale en democratische vaardigheden die zij nodig hebben. Zij leren om te gaan met gezag en macht, met invloed en regels. Leerlingen worden zich bewust van de rechten en de plichten die zij als leerlingen en als huidig en toekomstig burger hebben. Zij weten hoe wetten werken en tot stand komen en verkennen en analyseren hoe zij invloed kunnen uitoefenen.

Context

Leerlingen van de Aida scholen groeien op in Nederland, en de Aida scholen starten specifiek in Den Haag, de internationale stad van vrede en recht. In die samenleving participeren zij, en daarvoor krijgen zij kennis, vaardigheden en onderwijs gericht op actief burgerschap mee. Maar wat vergt dat in deze samenleving?

Nederland was het eerste land dat in de Grondwet heeft verankerd dat ons land de internationale rechtsorde bevordert. Deze achtergrond biedt kinderen en jongeren die opgroeien in Nederland een kans om te leren hoe je als wereldburger actief kunt zijn. Dat kan des te meer in Den Haag. Den Haag is niet alleen de stad met het hart van de democratische rechtsstaat en de monarchie in Nederland. In de Hofstad zetelen nationaal zowel de wetgevende macht, onze volksvertegenwoordiging, de uitvoerende macht (incl. het Koninklijk Huis), als de rechtsprekende macht. Maar ook de rechtsprekende macht in de wereld zit (alleen) in Den Haag, in het Vredespaleis: het Internationaal Gerechtshof van de Verenigde Naties (VN) en het Permanent Hof van Arbitrage, waarmee de internationale rechtsorde begon.

Het recht beschermt kwetsbaren in de wereld. De grondwet biedt allerlei vrijheden, waaronder de vrijheid van religie, beschermt tegen elke vorm van discriminatie, en biedt daarmee mensen van alle gezindten en overtuigingen de kans om zich te ontplooiën in de samenleving. Naast het Nederlands staatsbestel en kennis van de Europese Unie krijgen ook het handvest van de VN en de universele verklaring van de rechten van de mens een plek in het onderwijs op de diverse onderwijsniveaus in de internationale stad van vrede en recht. Daarmee ontwikkelen leerlingen een breed internationaal perspectief, met voldoende kennis en een gefundeerd beeld van recht en rechtvaardigheid.

Onderwijs genieten in Den Haag biedt daarom kansen qua wereldperspectief, en qua ontwikkeling.

Deze achtergrond nemen we mee in het onderwijs, en dat vergt zowel iets van de leraren, de docenten en het kader van de scholen, als van het onderwijsprogramma. Vanuit deze achtergrond incorporeren de Aida scholen in het onderwijsprogramma de volgende leermiddelen:

- Belangrijke componenten uit het concept van de Vreedzame School (in een Vreedzame Wijk);
- Het Handboek Burgerschapsonderwijs VO van ProDemos (ism de VO-raad);
- Een leerlijn over internationale samenwerking, inclusief de rol van het Vredespaleis en de vele internationale instellingen in Den Haag, met kennismakingsbezoeken.

Taal

Mensen leren de wereld begrijpen aan de hand van de taal of talen die zij spreken en verstaan.

Voor optimale participatie in de Nederlandse samenleving en de internationale stad van vrede en recht zijn talen van groot belang. Kwalitatief hoog onderwijs in de Nederlandse taal op alle niveaus is de basis voor het onderwijs aan de Aida scholen. Voor het islamitisch karakter van het onderwijs maakt ook de Arabische taal deel uit van het onderwijsprogramma in het PO en het VO. Met goede beheersing van vreemde talen wordt de participatie en de interactie met de groeiende internationale gemeenschap mogelijk. Daarom is in Den Haag niet alleen het beheersen van de Engelse taal noodzakelijk, dat al begint op PO-niveau.

Aangezien de verschillende internationale gerechtshoven en organisaties in Den Haag het Frans als voertaal gebruiken, en er in Den Haag veel dienstverlening is aan internationale rechters en diplomaten, zal in het VO (vanaf MAVO, HAVO, VWO) ook de Franse taal onderdeel uitmaken van het aanbod van het AIDA College. Deze laatste taal kan ook nuttig zijn voor leerlingen uit de Noord-Afrikaanse diaspora in Den Haag. Door dit aanbod kan het AIDA College ook VO-onderwijs aanbieden aan leerlingen uit gezinnen van diplomaten, uit Engelstalige, Franstalige en Arabische landen. Het AIDA College biedt daarvoor ook de kwaliteit.

Discriminatie en racisme

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan het vraagstuk van discriminatie en racisme, aangezien kinderen uit migranten gezinnen, naar verwachting toch een relevant onderdeel van de populatie van de school, daar regelmatig mee worden geconfronteerd. Het genoemde thema *History of Civilisations* zal bijdragen aan het bevorderen van begrip voor mensen uit andere culturen. Om ook de bewustwording rond diverse vormen van discriminatie te bevorderen, zal worden samengewerkt met maatschappelijke organisaties op diverse werkgebieden.

Met maatschappijleer zal het gesprek over diversiteit worden bevorderd aan de hand van vraagstukken uit de praktijk en de leefwereld van de leerlingen. Daarbij worden docenten aangezocht die vaardig zijn in het faciliteren van de dialoog.

History of civilisations, geschiedenis der beschavingen

Goede participatie in de internationale samenleving in Den Haag vergt kennis van de verschillende beschavingen. Respect voor andersdenkenden wordt vergroot wanneer leerlingen kennis hebben van de belangrijke elementen uit de diverse beschavingen door de eeuwen heen. Dit is ook een opdracht voor moslims, die rechtstreeks voortvloeit uit de koran, soera al Hujarat vers 13: de Schepper heeft ons geschapen uit een man en een vrouw (Adam en Eva /Hawa) en tot volken en stammen gemaakt, opdat wij elkaar leren kennen. Naast vaderlandse geschiedenis ontwikkelen Basisschool Aida en het Aida college daarom ook leerlijnen met projecten over diverse grote beschavingen: de Chinese beschaving, de Indische beschaving, de Egyptische, de Griekse en de Romeinse beschaving, de beschavingen van de Maya's en de Inca's, de Arabische en Ottomaanse beschaving, inheemse culturen in verschillende werelddelen, en de Europese en de Amerikaanse geschiedenis. Daarbij wordt per beschaving stil gestaan bij de periodes met grote ontwikkelingen in wetenschap, incl. bouwkunst, medische leer en natuurkunde, en de inrichting van de samenleving.

Leermiddelen: nader onderzoek en ontwikkeling. Een burgerschapscoördinator is hiervoor aangesteld.

Fragmentering en globalisering

Door technologische ontwikkelingen verandert de samenleving razendsnel. Dit proces voltrekt zich ook steeds weer sneller. Producten, diensten en technieken worden ontwikkeld die nog onbekend zijn. Datzelfde geldt voor informatievoorziening: zowel correcte informatie als *fake news* verspreidt zich bijzonder snel, ook onder jongeren. Daarbij zijn jongeren impulsiever qua emoties en gedrag.

Daarom wordt aan de AIDA scholen veel aandacht besteed aan de vaardigheden om met nieuwe mogelijkheden en inzichten om te gaan, en om de juistheid van informatie te beoordelen. Veel informatie die wordt ontvangen dient ook te worden beoordeeld vanuit een ethisch perspectief. Daarom speelt het geloof ook hierbij een rol. Een voorbeeld: de islamitische leer leert vanuit soera 49, al Hujurat (de binnenste vertrekken), vers 12, dat (het verspreiden van) roddel is als het eten van het vlees van de ander, en dat de Schepper ons tot volken en stammen heeft gemaakt, opdat wij elkaar leren kennen. Hiermee kan vanuit het geloof worden onderbouwd hoe belangrijk het is om geen onjuiste informatie te verspreiden, elkaar niet te veroordelen, maar meer kennis op te doen over de ander. Vanuit islamitisch perspectief gaat onderwijs over technologische ontwikkelingen op deze manier hand in hand met het bevorderen van vaardigheden, burgerschap en verbinding.

Hetzelfde geldt voor het bewustzijn dat nieuwe technieken gepaard gaan met het onttrekken van grondstoffen uit bepaalde delen van de wereld, en de impact daarvan op lokale gemeenschappen. Vanuit historisch perspectief geldt dit niet alleen voor nieuwe technieken, maar ook voor bestaande. Het islamitisch geloof leert daarbij dat goederen behoren tot hun rechtmatige eigenaren, geen onrecht te plegen, en hoe om te gaan met kapitaal. Vanuit deze leerstellingen wordt ook de kennis van technologie en de impact daarvan op de samenleving in de diverse vakken geïntegreerd in de ontwikkeling van het burgerschap.

Vanuit deze visie worden de bouwstenen voor het burgerschap verder concreet ingevuld.

Stichting Innovatief Islamitisch Onderwijs Nederland

Wij geloven

In jou

